

Liiv ja kruus

Kruus ja liiv on laialt kasutatavad maavarad ja neid on Eestis peaaegu kõikjal. Nende klassifitseerimise aluseks on terasuuruse jaotus (lõimis): 0,05-5 mm – liiv, 5-70 mm – kruus, veerised, >70 mm – munakad ja rahnud. Maapõue seaduse järgi kujutavad liiv ja kruus endast mitmekomponendilisi purdsetendeid, kusjuures liivas on üle 5 mm läbimõõduga osakesi vähem kui 35% ja kruusas samu osakesi rohkem kui 35%.

Oma tekkelt kuuluvad nad purdsetendite hulka, mis on seotatud tuule, mandrijää või vooluvee poolt. Purdseteid leidub kõigis geoloogiliste ajastute setetes. Kasutamist leiab siiski vaid pinnakattes esinev mandrijää sulavete tegevusel kuhjunud kruusa- ja liivamaterjal, sest vanemates kivimikompleksides esinev või pinnakattes teisel teel kujunenud liiv on liiga peeneteraline ega rahulda ehitustegevuseks nõutavaid terasuursi. Kuna liiv ja kruus on omavahel geneetiliselt tihedalt seotud, esinedes samades settetüüpides, moodustuvad nad tihti kompleksmaardlaid.

Munakate ja rahnude purustamine Haava kruusakarjääris

Piusa klaasiliiva tootmist alustati allmaakaevandustes

Lasila karjääris paljandub enamasti liiv kruusa ja veeriste vahekihtidega

Piusa liivakarjäär